

การพัฒนาารูปแบบ
การบำบัดในผู้มีปัญหา
สุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์
ที่มีการกลับมารักษาซ้ำ
ภายใน 28 วัน
โรงพยาบาลสวนปรุง

หอผู้ป่วยศูนย์จิตสังคมบำบัดโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่
มิถุนายน 2565

**การพัฒนาแบบการบำบัดในผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์
ที่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน โรงพยาบาลสวนปรุง**

ชื่อหน่วยงาน หอผู้ป่วยศูนย์จิตสังคมบำบัดโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

สมาชิกทีม

1.) นางสาวทิพวรรณ	บัวละวงศ์	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
2.) นางสาวพุทธชาติ	ศรีสุวรรณ	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
3.) นางดวงเดือน	อุเต็น	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ที่ปรึกษา

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ

หอผู้ป่วยศูนย์จิตสังคมบำบัด มีภารกิจหลักในการให้จิตสังคมบำบัดแก่ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ที่ได้รับการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ป่วยในเขตบริการสุขภาพจิตที่ 1 เริ่มเปิดดำเนินงานเดือนพฤศจิกายน 2563 โดยผลการดำเนินงานในช่วงเดือน พ.ย. 63-ม.ค. 64 มีการให้การบำบัดทางจิตสังคมทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่มแก่ผู้ป่วยทั้งหมดจำนวน 99 ราย หลังการบำบัด พบว่ามีผู้ป่วยกลับไปดื่มแอลกอฮอล์และกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วันหลังจำหน่ายจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.01 ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดด้วยกระบวนการกลุ่มเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ (Motivational Enhancement Therapy: MET) จำนวน 3 ราย และการบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจรายบุคคล 1 ราย

กระบวนการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ ที่ทีมการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ (PCT Alcohol) วางระบบไว้คือ ผู้ป่วยจะได้รับการบำบัดทางจิตสังคมก่อนการจำหน่าย และติดตามหลังการจำหน่ายทุกรายอย่างต่อเนื่องภายในระยะเวลา 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และมากกว่า 12 เดือน เมื่อทบทวนกระบวนการบำบัดและผลการบำบัดทางจิตสังคมในกลุ่มผู้ป่วยที่กลับมารักษาซ้ำพบว่า เป็นผู้ป่วยครึ่งรอง ก่อนจำหน่ายมีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเลิกดื่มแอลกอฮอล์ มีแรงจูงใจ ตัดสินใจตั้งเป้าหมายที่จะเลิกดื่มแอลกอฮอล์ (Stage of change =3) แต่ก็ยังกลับมารักษาซ้ำ ทีมหอผู้ป่วยศูนย์จิตสังคมบำบัดจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกลับไปดื่มและกลับมารักษาซ้ำ และพบว่า การให้การบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องทางโทรศัพท์หลังการจำหน่ายในระยะ 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ 3 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ สามารถช่วยเหลือให้ผู้ติดแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมลดการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง (ญาดา บุตรปัญญา, เพ็ญพิภักตร์ อุทิศ และ สุนิศา สุขตระกูล, 2559) และการให้การปรึกษาทางโทรศัพท์ด้วยวิธีการบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ สามารถช่วยเหลือให้ผู้ได้รับผลกระทบจากผู้ดื่มแอลกอฮอล์ลดความเครียดลงได้ (กนกลักษณ์ ศิริรุ่งวัฒนากุล, พิชัย แสงชาญชัย และ ธวัชชัย ลิฬหานาล, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น หอผู้ป่วยศูนย์จิตสังคมบำบัดจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมาพักซ้ำภายใน 28 วันด้วยการใช้รูปแบบการบำบัดทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตี้อัลกอฮอลล์ซ้ำหลังการจำหน่าย เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในด้านการดูแล ลดการกลับไปตี้อัลกอฮอลล์ซ้ำ ช่วยให้ญาติและผู้ป่วยมีความพึงพอใจ และบุคลากรมีแนวทางในการดูแลผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เป้าหมาย (purpose)

1. ผู้ป่วยที่กลับมาพักซ้ำภายใน 28 วัน มีพฤติกรรมการตี้อัลกอฮอลล์ลดลงหลังการจำหน่ายมากกว่าร้อยละ 80
2. อัตราการไม่กลับมาพักซ้ำภายใน 90 วัน ร้อยละ 80
3. ญาติและผู้ป่วยมีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80
4. บุคลากรมีความพึงพอใจในการดูแลผู้ป่วยในกลุ่มที่กลับมาพักซ้ำภายใน 28 มากกว่าร้อยละ 80

กิจกรรมการพัฒนา (process)

1. ทบทวนแนวทางการบำบัดทางจิตสังคมและการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ตามแนวปฏิบัติทางคลินิก (Clinical Practice Guidelines) ของโรงพยาบาลสวนปรุง
2. ทบทวนการศึกษาที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพและการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์
3. นำเสนอแนวทางแนวการบำบัดเพื่อทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตี้อัลกอฮอลล์ในผู้ตี้อัลกอฮอลล์หลังการจำหน่าย ให้บุคลากรศูนย์จิตสังคมบำบัดและขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
- 4 ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมาพักซ้ำภายใน 28 วัน ด้วยการบำบัดเพื่อทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตี้อัลกอฮอลล์หลังจำหน่ายดังนี้
 - 4.1 ผู้ป่วยที่มีการกลับมาพักซ้ำภายใน 28 วันจะให้การบำบัดด้วยกระบวนการบำบัดรายเดี่ยวทุกราย โดยกระบวนการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ MI/MET, CBT
 - 4.2 นำญาติเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลผู้ป่วยหลังจำหน่ายเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมของญาติ ชี้แจงผู้ป่วยและญาติถึงกระบวนการดูแลและการนัดหมายในการดูแลและติดตามต่อเนื่องหลังจำหน่าย
 - 4.3 ส่งต่อข้อมูล และร่วมวางแผนการดูแลรายกรณีกับหอผู้ป่วยที่รับผิดชอบ
 - 4.4 ให้การบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องทางโทรศัพท์หลังจำหน่ายในระยะ 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ 3 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 15-30 นาที และให้คำปรึกษาญาติและดำเนินการดูแลติดตามต่อเนื่องตามแนวทางของ PCT รายโรคผู้มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ในระยะ 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และมากกว่า 12 เดือน
 - 4.5 ติดตามเยี่ยมบ้านร่วมกับทีมโรงพยาบาล

5 บุคลากรนำรูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน ไปทดลองใช้ในช่วงเดือน ต.ค. 64 -มี.ค. 65

6 ประเมินผลลัพธ์จากการทดลองใช้รูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน ด้วยการบำบัดเพื่อทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตีพิมพ์ซ้ำในผู้ติดตามเดือนหลังจำหน่าย

การประเมินผลการเปลี่ยนแปลง (performance)

ประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงจากการทดลองใช้รูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน ด้วยการบำบัดเพื่อทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตีพิมพ์ซ้ำในผู้ติดตามเดือนหลังจำหน่ายในช่วงเดือน ต.ค.64 -มี.ค. 65 จำนวน 8 คน โดยผู้ป่วยดังกล่าวเป็นผู้ที่ติดตามเดือนระดับรุนแรงและมีอัตราการกลับมารักษาซ้ำมากกว่า 3 ครั้งต่อปี และกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน

ลำดับ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลลัพธ์ (ร้อยละ)
1	ร้อยละของผู้ป่วยที่กลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน มีพฤติกรรมการตีพิมพ์ซ้ำลดลงหลังการจำหน่าย	80	87.5
2	อัตราการไม่กลับมารักษาซ้ำภายใน 90 วัน	80	100
3	อัตราการไม่กลับมารักษาซ้ำภายใน 180 วัน	50	25
4	ร้อยละของความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติต่อการบำบัดทางโทรศัพท์	80	100

บทเรียนที่ได้รับ

1 รูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน ด้วยการบำบัดทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตีพิมพ์ซ้ำสามารถเพิ่มผลลัพธ์ที่ดีด้านการดูแลต่อเนื่องหลังจำหน่ายได้ โดยเพิ่มอัตราการหยุดตีพิมพ์ และลดพฤติกรรมการตีพิมพ์ของผู้เป็นโรคติดแอลกอฮอล์ได้

2 ควรมีการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน ด้วยการบำบัดทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการกลับไปตีพิมพ์ซ้ำในผู้ติดตามเดือนหลังจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยช่วยเหลือให้ผู้ป่วยสามารถคงสภาพของการหยุดตีพิมพ์ให้นานยิ่งขึ้น

การติดตามผู้ป่วยแอลกอฮอล์หลังจำหน่าย: ศูนย์จิตสังคมบำบัด

